

KIS LAP

UJÉV REGGELÉN. (Lásd a 10. lapon.)

XXIV. kötet. 1. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1883. január 7-én.

Lap.

. 119

. 122

. 154

. 155

. 167

. 175

. 187

. 202

. 205

. 223

. 239

. 259

. 287

. 298

. 310

. 311

zi

. 342

. 362

. 374

. 391

. 407

3. 144.

4. 326.

9. 410

4. 176.

3. 415

1. 128.

5. 272.

0. 415

3. 320.

6. 399

1. 128

K I T A S Z I T V A !

— Elbeszélés. *) —

ALÁLT gyermek voltam. Nyolcz éves koromig azonban azt hittem, hogy nekem is van mamám, mint a többi gyermeknek, mert ha valami bajom esett, egy áldott jó nő törölte le könyeimet, ölébe emelt és megvigasztalt. Lefekvéskor minden este odajött ágyamhoz és megcsókolt, hosszú téli estéken kedves meséket mondott el s nyáron, mikor riska tehenünket legeltettem és hirtelen zápor ért utól, mindjárt ott kint termett, elhozva ködmönkémet, hogy át ne ázzam, meg ne fázzam. Nem volt a faluban egy fiúnak sem jobb édes anyja.

De a mikor ugy nyolcz-kilencz éves lettem, megtudtam, hogy nekem nincs anyám.

A falu, melyben éltünk, a bérczes felvidéken feküdt. Kopár, terméketlen hegyek, sziklák vették körül, alig volt itt-ott egy darabka föld, melyen egy kis zab, burgonya megtermett. A lakosok nem is igen élhettek volna meg abból, a mit a földjük termett, hanem a férfiak sokszor hónapokra, esztendőkre elvándoroltak messze vidékre, városokba munkát keresni.

A kit én mamámnak hittem, azt az egész falu Dorka anyónak nevezte s a házban csak mi ketteskén laktunk. A mennyire csak vissza tudtam emlékezni, nem is láttam a házban soha férfit. Pedig Dorka anyó nem volt özvegy, hanem a férje már évek óta oda volt messze a

*) Malot Hektornak a franczia akadémia által koszoruzott műve nyomán.

fővárosban és mint kőfaragó dolgozott a nagy házak építésénél. Néha-úéha, mikor valamelyik ismerőse visszatért a faluba, küldött izenetet és egy kis pénzt is Dorka anyónak. És bizony reánk fért a segítség, mert nagyon szükön éltünk.

Egy napon, a tél elején, megint egy ilyen ismerős nyitott be házikónkba. Örültünk, mikor megpillantottuk, de Dorka anyó csakhamar aggódni kezdett, mert látta, hogy a vendég meg van zavarodva s nem igen tudja, hogy kezdjen hozzá ahhoz, a mit mondani akar. Végre megszólalt:

— Dorka anyó . . . a férjétől hozok izenetet . . . de bizony nem igen jót . . .

— Istenem! Valami szerencsétlenség érte!

— Az ám . . . No, nem kell nagyon megijedni . . . már jobban van.

Azután elbeszélte, hogy Dorka aszszony férje valami munkát végzett egy nagy ház építésénél, mikor a nehéz gerenda-állvány leszakadt és eltemette. Keze-lába eltört s eleinte azt hitték, hogy belehal. De a kórházban, a hol fekszik, ügyes orvosok megmentették, ugy hogy bizonyosan életben marad, hanem persze alkalmasint nyomorék lesz, nem fog többé dolgozhatni.

— És az a legnagyobb baj, hogy maga okozta a szerencsétlenségét, mert ő maga állította össze az állványt. Ha ez nem volna, akkor az építészről kártérítést kívánhatna, annyit, hogy egész életében nem volna többé gondja. Mondtam is neki, hogy próbálja meg. Kezden pört az építész ellen.

— Da a pörösködés sok pénzbe kerül! szölt Dorka anyó ijedten.

— Az igaz. De ha megnyeri a pört, akkor aztán gond nélkül élhet.

Dorka anyó azonnal utra akart kelni férjéhez a fővárosba. De az nagyon messze volt s akkoriban még nem tudták ám, mi az a vasut. Elment tehát tanácsot kérni a jó öreg lelkészhez. Ez lebeszélte az utazásról s megígérte, hogy ír levelet ama kórház igazgatójának, melyben a sebesült feküdt.

— Majd meglátjuk, mit felel András gazda.

András gazda volt tudniillik a Dorka anyó férje. Alig pár nap mulva meg is jött a felelet, hogy Dorka anyó csak maradjon otthon, hanem küldjön pénzt, mert András gazda pört kezdett az építész ellen, kinek szolgálatában megsebesült.

Azután multak a napok, hetek s minduntalan jött egy-egy levél és mindenikben újra pénzt kívánt András gazda, Dorka anyó pedig mind nehezebben bírta előteremteni a pénzt, lassan eladogatott a házból mindent, a mi nem volt épen nélkülözhetetlen. Végre egyszer megint levél érkezett, melynek olvasásánál Dorka anyó eleinte csak meredten, bámult, mint valami kőszobor, aztán pedig sirva fakadt. Abban a levélben pedig András gazda azt hagyta meg, hogy Dorka anyó küldjön neki újra pénzt, mert a pörösködés igen sokba kerül; és hogy mindjárt egyszerre elég pénz legyen, hát el kell adni a riska tehenet. Erre fakadt sirva Dorka anyó.

Ti persze talán csodálkoztok. De a ki falun, szegény emberek közt élt, az tudja, hogy Dorka anyónak volt oka a sirásra, mert szegény embernek a tehénkéje a leg-

nagyobb kincse. A míg tehénkéje van, addig nem éheznek, van mindennap teje, vaja, turója, el is adhat belőle s még egy kis pénzeeskét is szerez, a mint egyetmást bevásárolhat. A tehénke tartja az egész szegény családot és ha a tehénke oda van, akkor aztán beköszön az inség, nyomoruság.

Nekünk is ilyen drága kincsünk volt a riska tehenünk s szerettük és gondját viseltük, én meg mindig azt hittem, hogy a riska is szeret. És bizonyos is, hogy szeretett. Pusztá szóra ugy engedelmeskedett, mint valami jól betanított kis kutya. Mikor megtudtam, hogy meg kell válnunk tőle, én is sirva fakadtam, csak hogy persze én akkor még nem igen tudtam, milyen nagy baj az. De hát a sirás nem használt, Dorka anyó nagybúsán eladta a tehénkét és azután sokáig együtt sirdogáltunk mindaketten.

Rövid idő alatt észrevettem, milyen nagy a baj. Most már nem volt reggelre, estére jó tejeeske és tejes étel, néha bizony száraz kenyér is csak szükön akadt, pedig szegény jó Dorka anyó egész nap oda volt és dolgozott pénzért. De az igazat megvallva, én azért mégsem éheztem soha, rólam mindig gondoskodott.

A tél derekán tul voltunk, épen farsang vasárnapja volt, mikor Dorka anyó este felé a szokottnál vidámabban tért haza, kezében jókora csomaggal.

— Mit hoztál anyáes kám? kérdém.

— Valamit, a minek örülni fogsz.

Szétbontotta a csomagot.

— Hiszen az liszt, mondám.

— Az a, szép fehér liszt. Tudod-e mit csinálnak a lisztből?

- Kenyeret.
- Hát még?
- Hát . . . hát turós haluskát.
- De hát még mit?
- Nem tudom.

— Dehogyan nem! Bizonyosan gondoltál is rá, mert ma farsang vasárnapja van. Hanem szerény, jó fiúcska vagy, nem szóltál. Pedig szereted, ugy-e, a farsangi fánkot?

— Fánkot sütünk, fánkot! Jaj de jó lesz!

Ugráltam, táncoltam örömben s aztán együtt készítettünk el mindent a nagy munkához. Én megraktam a tüzet, Dorka anyó pedig előszedte az edényeket s lisztet, zsírt, tojást kirakott az asztalra. Már épen hozzá akart fogni, mikor az ajtó hirtelen megnyílt s egy férfi lépett be.

— Lám, lám, itt úgy látszik farsangi lakoma készül, szólt a belépő nyersen.

— Uram bocsáss, te vagy András! kiáltá Dorka anyó meglepetve.

Mint mondtam, én ez ideig Dorka anyót valóságos édes anyámnak tartottam és így természetesen azt hittem, hogy András gazda az atyám. Nagy örömmel ugrottam hát fel, hogy megöleljem, de a mint feléje közeledtem, nagy bunkós botját szinte fenyegetőleg tartotta felém és durva hangon kérde:

— Hát ez kiesoda?

— Gáborka . . . szólt Dorka anyó kissé ijedve.

— Micsoda? — Hiszen azt irtad hogy . . .

— Azt . . . de azután másképp lett . . .

— Másképp! másképp! kiáltá András gazda indulatosan s oly veszedelmesen hadonázott a botjával, hogy rémülten menekültem a szoba sarkába.

Nem értettem a dolgot. Mit vétettem? Miért haragszik reám az, kit mint atyámat akartam megölelni? Ó aztán egyelőre nem törődött velem, hanem így szólt Dorka anyóhoz:

— Szaporán készíts vacsorát, éhes vagyok. Mit főztök vacsorára?

— Fánkot sütök!

— No persze! Nem fánk való éhes utas embernek. Készíts valami becsületes tésztát.

Dorka anyó halkán sóhajtott, de engedelmeskedett. A farsangi fánknak vége volt, de úgy meg voltam ijedve és zavarodva, hogy ezzel már nem is törődtem, csak bámultam a sarokból András gazdára, ki az asztal melletti lóczán nyujtózott el, mialatt Dorka anyó a tésztát gyurta.

András gazda körülbelül ötven éves, durva, komor arcu férfi volt. Jobb keze el volt nyomorodva, arcán is nagy sebforradás látszott s ez még inkább visszataszítóvá tette. Eddig, mikor szó volt róla, egészen másfélének képzeltem s most teljesen megzavart a gondolat, hogy ilyen az én atyám. Hiszen én azt hittem, hogy épen olyan lesz, mint a mamám, Dorka anyó, a ki annyira szeret.

Nemsokára elkészült a vacsora, hozzá ültünk, de én nagy megindulásomban alig tudtam egy pár falatot lenyelni.

— Mindig ilyen keveset eszik ez a fiú? kérde egyszerre András gazda.

— Oh dehogy, rendesen jó étvágya van, felelt Dorka anyó.

— Annál rosszabb. Még ha legalább nem pusztitaná a kenyeret!

Ezt persze megint nem értettem. Hát az apám nem szereti, ha jó étvágyam van?

Mikor megvaesoráltunk, így szólt hozzám:

— Most menj aludni. Es aludjál, különben kikapsz.

Dorka anyó jóságos pillantással intett, hogy engedelmelmeskedjem, de intésére nem is volt szükség, a világért sem mert volna ellenmondani. Azonnal lefeküdtem tehát ágyaeskámba, mely ugyanabban a szobában volt. Mert a szegény emberek télen összehuzódnak, örülnek, ha csak egy szobát is megfűthetnek. Nekünk sem volt több fűtött szobánk.

Lefeküdtem, de aludni nem tudtam, mert már az alvást parancsolni nem lehet s mikor valaki föl van izgatva, kerüli az álmot. Ugy meg voltam azonban ijedve, hogy legalább mutattam, mintha aludnám, befordultam a falhoz, behunytam szememet és mozdulatlanul fekéüdtem. Vagy egy negyedóra mulva András gazda fölém hajolt s halkán mondá:

— Alszol?

Őrizkedtem felelni; Dorka anyó szólt:

— Bizonyosan alszik. Mihelyt lefekszik mindjárt elalszik. Bátran beszélgethetünk.

— András gazda visszatért az asztalhoz. Én azon gondolkoztam, hogy talán meg kellene mondanom, hogy nem alszom. Igen de mikor veréssel fenyeget az az ijesztő

ember, ha nem alszom el! Nem aludtam, hallanom kellett mit beszélnek. Dorka anyó kezdé:

— Hát a pör hányadán van? Mindenünket ráköltöttük!

András gazda szörnyű szitkozódásra fakadt, aztán így szólt:

— A pör? Azt elvesztettem. A bírót itélte, hogy magam okoztam a szerencsétlenségemet, tehát az építész nem tartozik nekem semmi kárpótlással. Nyomorék vagyok, nem tudok többé dolgozni, mindenünket ráköltöttük a pörre, most nyomoruság vár reánk. És még mintha ez nem volna elég, itt találtam ezt a fizikót a házamban. Miért nem tetted, amit már rég megirtam? Miért nem adtad át a község házában?

— Mert nem lehetett. Szegényke éppen akkor nagyon beteg volt . . . lassan gyógyult meg . . . nem vitt rá a lélek hogy kitaszítsam idegen emberek közé. Csecsemő korától fogva én neveltem, szerettem mint a saját édes gyermekemet és úgy tekintettem, mintha a Gondviselés küldte volna a mi meghalt fiúcskánk helyébe.

— Eh mit, ez csak olyan haszontalan fecsegés. Magunk is alig tudunk megélni s még ilyen haszontalan kenyérpusztítót tartunk. Holnap elviszem a bíróhoz, tegyen vele a mit akar.

— Oh András, ezt nem mondtad komolyan!

— De igen, egészen komolyan. Majd én tovább is hizlalok efféle idegen gyermeket, mikor azt sem tudom, miből fogok megélni magam! Nem a mi gyermekünk, mit törődjünk vele?

— Olyan kedves, szép fiúcska!

— Szép, szép! Talán megél a szépségből? Még ha legalább erős, izmos fiu volna! De olyan vékony esontu, gyöngye gyerek, a ki soha sem fogja birni a vitéz munkát. Látszik, hogy valami uri szülők fia.

— Lám s azt magam is hiszem. És hát ha majd szülei keresni fogják, mit mondunk nekik, mikor már elültük szégyenkét a háztól?

— Keresni fogják! No azt ugyan várhatod. Kilencz esztendeig volt rá idejük, de még csak híroket sem hallottuk. Nagy ostobaságot követtem el, mikor magunkhoz vettem ezt a kis haszontalant. Azt hittem, hogy szülei majd keresni fogják és gazdagon megjutalmaznak, hogy fölneveltük; persze, könnyü volt azt hinni, mikor a gyermek olyan drága ruhákba volt pólyálva. Hanem mégis csak ostobát tettem. Talán nem is élnek már szülei.

— De hátha élnek és valamikor eljönnek érte?

— No's, hát tudni fogjuk, hol van. Egy szó mint száz, holnap beszélék a bíróval, gondoskodjanak róla, mint más efféle koldus árvagyerekről. Most átmegyek kissé a szomszédokhoz.

Kiment s én, mikor hallottam, hogy a külső ajtó is becsapódott, zokogva ugrottam fel.

— Oh, anyám, édes anyám! Hát el akarnak üzni!

Dorka anyó hozzám sietett, megölelt és szintén félig sirva mondá:

— Nem, kedves fiacskám, az nem lehet! De hát nem aludtál?

— Oh, ne haragudjál, anyácskám... nem tehetek róla... nem tudtam aludni!

— Így hát mindent hallottal... most már tudod...

— Igen, tudom, hogy te nem vagy az édes mamám. De legalább ő sem az édes apám!

Dorka anyó egy pillanatig elgondolkozott, aztán így szólt:

— Talán jobb lett volna, ha már előbb megmondod neked az igazat... de még kicsiny voltál, meg nem értted volna, azután pedig megszoktam, hogy úgy tekintselek, mint saját édes fiacskám, s te is szerettél, mint édes mamádat. Hogy ki a te mamád, él-e vagy meghalt és ha él, hol él? azt nem tudjuk. Férjem nyolcz évvel ezelőtt a fővárosban egy napon korán hajnalban munkájára indult. Mikor egy sétahelyen ment keresztül, gyereksírást hallott egy padról s odalépve, csecsemő gyermeket pillantott meg, mely jól bepólyálva, de egészen elhagyatva feködt ott. Karjaiba vette, körülnézett és látta, hogy egy fa mögül ekkor hirtelen előlép egy ember és szaladva elmenekül. Bizonyosan ez az ember tette oda a gyermeket és leste, megtalálja-e valaki. Férjem ugyancsak meg volt akadva, nem tudta mit csináljon a síró gyermekkel. Utoljára is elvitte haza. Megvizsgálta a gyermek ruhácskáit s látta, hogy minden nagyon finom, urias. De a fehérneműből a belehimzett jegy ki volt fejtve s ebből meg ama lesben állott ember meneküléséből azt lehetett következtetni, hogy valami gonosz ember elrabolta a kis gyermeket szüleitől. András arra számított, hogy a szülők majd keresni fogják a gyermeket s mi majd jutalmat kapunk, ha fölneveljük. Elhozta tehát ide a gyermeket. Nekem

akkor épen olyan kis fiacskám halt volt meg és örömmel fogadtalak helyette téged, mert az a talált gyerek te voltál. Így lettem anyád és édes gyermekemnek tekintettelek.

— Oh, kedves jó anyám!

— Szerencsétlenségre férjem mindig távol volt, ő nem látott téged, nem szeretett meg és mikor egy pár év mult s téged szüleid nem kerestek, vagy legalább nem találtak meg, férjem azt írta nekem, hogy tovább ne tartsalak, hanem vigyelek el a község házához és ott aztán csinálnak veled, a mit tudnak. De én nagyon szerettelek és nem tudtam ezt megtenni.

— De most . . . mert elűznek! kiáltám zokogva. Oh, ne engedj, anyácskám!

— Nyugodjál meg, kis fiam. Majd beszélék még Andrással . . . hiszen ő nem olyan rossz ember . . . csak a nagy szegénység sughatta neki e kegyetlen gondolatot. Majd dolgozunk és megkeressük a mindennapi kenyeret az ő számára is. Te is fogsz dolgozni, ugy-e?

— Fogok, fogok, mindent megteszek, csak ki ne taszitsanak! Oh Istenem!

— No, ne sirj, fiacskám! Majd jóra fordul minden. De most feküdjél le, mert férjem hazajöhet és haragudnék, ha ébren találna.

Lefeküdtem újra, de most még kevésbé tudtam elaludni, most még inkább meg voltam rémulve. Alig birtam elhinni, a mit hallottam. Tehát nekem nincsen anyám . . . az a kedves jó Dorka anyó, kit eddig édes anyámnak hittem, az nem anyám, csak irgalomból nevelt föl! És András gazda nem apám . . . nincsenek

szüeim, elhagyott, kiteszített gyermek vagyok! Eddig semmit sem tudtam róla, eddig boldogan éltem, de holnap . . . mi lesz belőlem holnap? Sikerülni fog-e Dorka anyónak lebeszélni azt a szivtelen Andrást gazdát, hogy ne üzzön el a házból? Ha nem sikerül, ha csakugyan elvisz a község-házához, akkor végem örökre.

Ismertem két vagy három olyan árva fiút a faluban, a kinek nem volt senkije, semmije. Rongyosan, piszkosan jártak, mindenki csufolta, ütötte-verte őket s örülhettek, ha valaki egy darab száraz kenyeret dobott nekik és megengedte, hogy télen valahol az istállóban a barmok közt meghuzódjanak. Ez vár tehát én reám is, ha Dorka anyó nem bír megvédeni.

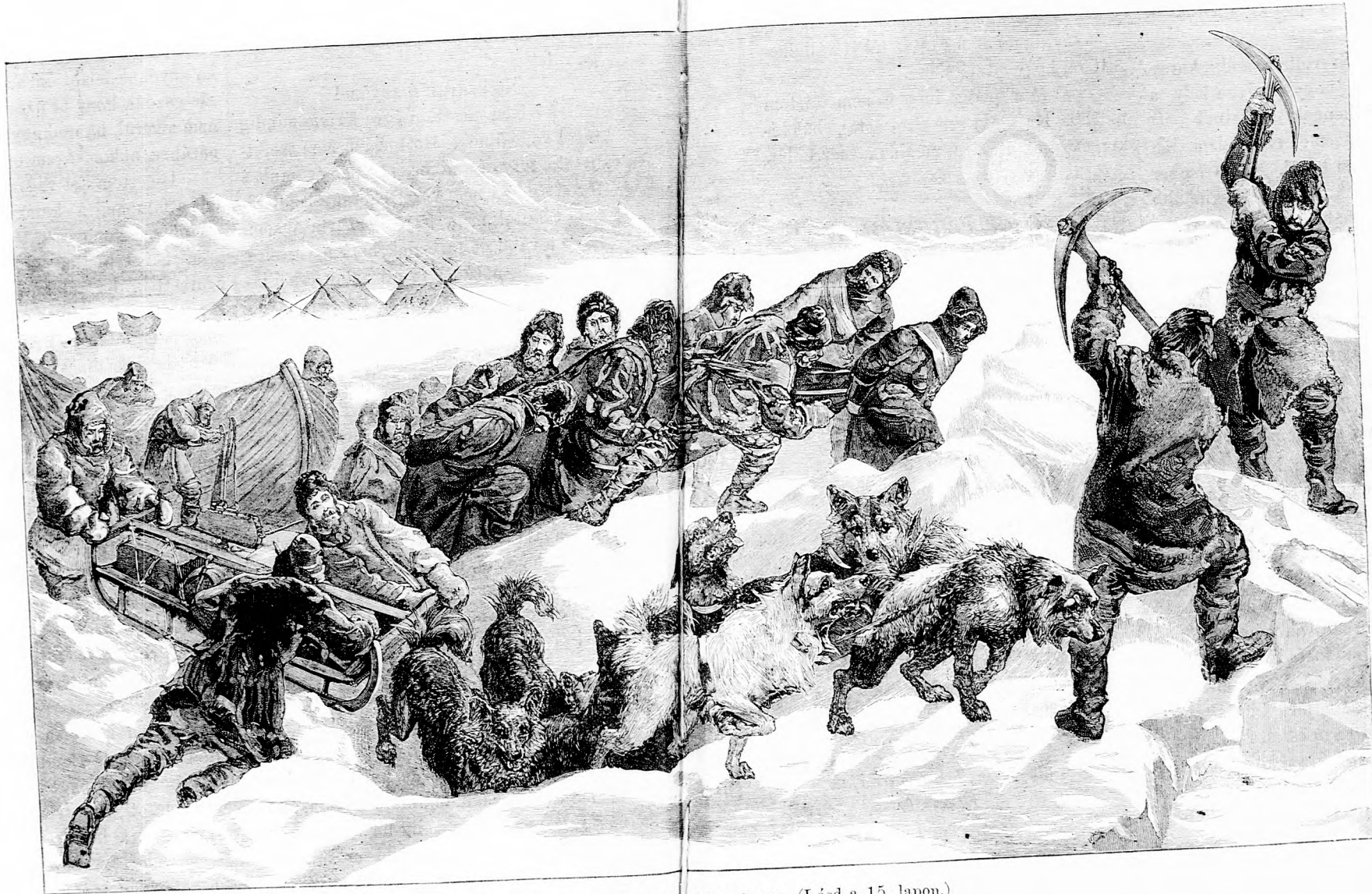
De talán megvédelmez . . . még remélhetek. E gondolat kissé megnyugtatót s végre elaludtam.

Ha tudtam volna, mit hoz reám a holnapi nap!

Másnap András gazda egész délelőtt nem szólt hozzám semmit s az ebédnél sem volt rólam szó. Remélni kezdtem, hogy Dorka anyó mégis csak lebeszélte férjét a kegyetlen tervről, de ebéd után. András gazda egyszerre rám parancsolt, hogy vegyem kalapomat és menjek vele. Ijedten néztem Dorka anyóra, de ő titkon intett, hogy csak engedelmeskedjem. Ez megnyugtatót, nem lehet veszedelem.

Házunk a falu legszélén állott az ut mentén. Innen befelé mentünk a faluba s aggódva, feszülten lestem, hova térünk be. Hátha mégis a község birájához megyünk. De csakhamar megnyugodtam, mert a

(Folytatása a 10. lapon.)

KUTYAFOGAT AZ ÉSZAKI ARKVIDÉKEN. (Lásd a 15. lapon.)

(Folytatás a 7. laphoz.)

mint a koresmához értünk, András gazda oda tért be velem. Magának egy pohár bort adatott, engem pedig a sarokban székre ültetett.

Még soha sem voltam addig koresmában, de tudtam, hogy ez olyan hely, a hol az emberek pihennek, mulatnak; itt tehát nem érhet engemet veszedelem. Kiváncsian nézegettem körül. Kevés ember volt a szobában s figyelmemet leginkább egy hosszú ősz szakálu öreg ember vonta magára. Nagy, galléros köpönyeget viselt, hosszú száru csizmát, fekete bársony zekét s derekán széles vörös övet. Még soha nem láttam ilyen öltözötű embert.

Az asztalra támaszkodva ült s fáradtnak látszott. Arcza szelíd, barátságos volt s akaratlanul is egyik szentképre gondoltam, melyet falunk templomában láttam.

Széke mellett három kutya feküdt: egy nagy fehér, egy kis fehér, és egy szürke.

Mialatt én az idegent és kutyáit nézegettem, András gazda beszédbe ereszkedett a koresmárossal s hallottam, a mint elbeszélte neki, hogy utban van velem a község birájához, kitől azt fogja kívánni, hogy a község pénzéből fizessenek valamit az én eltartásomért. Mindjárt kitaláltam, hogy ezt a jó Dorka anyó eszelte ki. Ha valami kis pénzt kapnak, akkor András gazda nem fog elüzni. Ez megnyugtató. De csak rövid időre, mert az ősz szakálu idegen, ki szintén hallotta a beszélgetést, így szólt közbe:

— Azt hiába várja, hogy a község pénzéből kapjon valamit. Ha a gyerek

nem ide való, akkor a község nem köteles róla gonoszkodni.

— Hát én talán köteles vagyok! kiáltá András gazda dühösen.

— Magához fogadta, tehát vállalkozott rá, hogy eltartja.

— Már pedig ingyen nem tartom tovább. Ha senki sem fizet érte, hát kikergetem az utcára, menjen a merre lát.

(Folytatása következik.)

Ujév reggelén.

(Képpel a ezimlapon.)

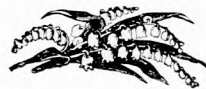
ISTEN, aki kezeidben
A világot emeled —
Buzgón hozzád fohászkodom:
Akaratod legyen meg!

Percz a perczet, órát óra,
Nap követi a napot;
Hétre hetet, hót a hóra,
S az éveket forgatod.

És az idők folyamában
Én is fölcseperedek,
Beléd vetett hitem tart fen,
S fölnevel a szeretet.

Kis gyermekből apródonkint
Nagy leánnyá serdülök,
Élvet lelek olvasásban,
A munkának örülök.

Engedd Isten, hogy maradjak
Testre ép, lélekre friss,
S mind előbbre hogy haladjak
Ez új esztendőben is.

A HARAPÓFOGÓ.

— Beszélyke. —

(Képpel a 13. lapon)

IGAN pattogott a tűz a kályhában s ugyancsak szükség is volt rá, mert odakint nagy hófergeteg tombolt. Ez pedig nem kevésbé boszantott minket, kik ott a szobában voltunk, mert egészen megrontotta tervünket, a mama nem eresztett ki a szobából. Játékunk volt elég, de épen mert arra készültünk, hogy kísétálunk, koresolyázunk, hólapdával játszunk, hát most nem találtunk örömet többi játékainkban.

Én, a ki hármunk közül a legkisebbik voltam, tulajdonképen legkevésbé busultam, mert én még nem tudtam koresolyázni, a hólapdával való játéknál pedig mindig én voltam a vesztes, mert idősb testvéreim agyba-főbe lövöldöztek, mire én csak egyetlen egy golyót is elkészítettem. De Károly és Évike annál inkább boszankodtak, különösen Évike, a ki legidősebb volt közöttünk és olyan eleven, pajkos leány volt, hogy nemcsak rajtam, hanem Károlyon is kifogott.

Évike tehát most is leginkább boszankodott és unatkozott s hogy valamiképp mégis eltöltsük az időt, mindenféle pajkos játékokat gondolt ki. Utoljára, mikor már mindenből kifogytunk, egyszerre azt kiáltá:

— Lovagoljunk!

Nekem volt hintázó falovam, azt előhuzztuk a szoba közepére s én ráugrottam. De Évike így szólt:

— Ohó, nem úgy lesz, hogy te magad lovagolj. Mind a hárman ráülünk!

— Nem férünk el.

— Dehogyan! Téged majd ölembe veszek. Én meg Károly elférünk a lovacskán.

És csakugyan mind a hárman ráültünk a lovacskára, persze úgy, hogy én a nyakán ültem, Károly pedig már egészen hátul a farkán.

— No most hintázzunk!

Megkezdtük, de épen csak megkezdtük, mert a következő pillanatban a lovacska nagyot recsent, szétmállott és mi mind a hárman nagyot koppanva terültünk el a földön. Károly és Évike nevetve ugrottak föl, de én épenséggel nem nevettem. Ugyancsak odavágtam volt a homlokomat, aztán meg a kedves lovacskámat is összetörve láttam; hát bizony én, mint afféle kicsi fiu, hangosan sirni kezdtem.

— Ne pityeregj no, szólt Évike. Mi is megütöttük magunkat, mégsem sirunk.

— Igen... de a lovacskám...

— Azt majd összeigazitjuk, szólt Károly. Egy pár szögecskével össze lehet róni. A fülét meg odaragasztjuk. Van enyvünk, mindjárt meglesz.

Mindjárt hozzá is fogtak a munkához s Évike az enyvet a kályhára tette, hogy megolvassza. Csakhogy ettől persze roppant büz lett a szobában s akármilyen hideg volt is odakint, ki kellett nyitni az ablakot, hogy a szobát kiszellőzzük. Épen ekkor nyitott be az öreg dada.

— Uram Teremtőm! Mit csinálnak? kiáltá ijedten. Nyitva tartják az ablakot ebben a kegyetlen időben!

Bezárta az ablakot, de ekkorra a szoba már jócskán kihült.

— A kályhában meg mindjárt kial-
szik a tűz!

Bizony nagy munkánkban a kályhá-
ról megfélekedtünk s a dada aztán meg-
igazgatta a tüzet. Elővette a vas harapó-
fogót és kapargatta, igazította a szentet,
mikor kívül csöngetés hallatszott.

— Valaki jön és odakint nincsen sen-
ki, a ki az ajtót kinyissa, szólt a jó öreg da-
da s fűrgén kisietett.

A harapófogót nagy sietségében bent
felejtette a tűzben, de mi ezt nem vettük
mindjárt észre. Évike azonban, a mint
nyugtalan ide-oda járt, végre megpillan-
totta.

— Nézzétek, milyen vörös lett a fogó!
Egészen izzó.

Megfogta a fa nyelet és kivette. A
fogó valóban izzóvörös volt és szinte
sziporkázott, úgy hogy megijedtem.

— Jaj, tedd le . . . én félek, ki-
áltám.

— No ugyan gyönyörű vitéz vagy,
felelt Évike kaczagva. Nézd!

És sebesen forgatta körben az izzó
vasat, mely tüzes karikákat hagyott maga
után a levegőben. Ez Károlynak is na-
gyon tetszett s mikor Évike már beleunt,
ő vette el tőle a tüzes fogót és hadoná-
zott vele; mivel pedig látták, hogy én
félek, csak azért is ingerkedtek és felém
nyújtogatták az izzó vasat. Nem nagy
vitézség volt biz' az tőlem, hogy annyira
féltem, mert hiszen annyi eszök mégis csak
volt, hogy hozzám nem érinték a tüzes
vasat; de hát, mint mondom, én a legki-
sebb voltam s testvéreim gyakran nagyon
kifogtak rajtam, nem volt tehát csoda, ha
kissé szepegtem és végre, mikor Károly a

fülelmet fenyegette a tüzes fogóval, han-
gosan fölkiáltottam.

— Mit csináltak, gyerekek? hangzék
ekkor a szomszéd szobából a mama szava.

Károly hamar letette a harapó-fogót,
épen idején, mert a következő perczen
belépett a mama.

— Kedvesim, szépen játszatok, ne
pajkoskodjatok!

— Oh, mamácska, olyan unalmas ez
a mai délután, szólt Évike.

— No's, mindjárt nem fogjátok azt
mondani, mert Katinka épen most kérdez-
tette, itthon vagyunk-e. Mindjárt itt lesz.

Erre csakugyan mindnyájunknak
roppant jó kedvünk lett: Katinka a ma-
mánk huga volt, tehát nem a mi játszó-
társunk; de azért mégis nagy volt az öröm,
mikor eljött látogatóba. Mert nagyon
szeretett minket s mindig olyan gyönyörű
meséket, történeteket tudott elmondani,
hogy akár órákig is elhallgattuk volna.
Alig vártuk tehát, hogy megjöjjön.

De hát várakozni unalmas dolog s
mikor a mama kiment, Évike megint elő-
vette a harapófogót, míg Károly olvasásba
merült.

— Nézzétek, már nem vörös mondá.

— Jaj, Évike, tedd le, kiáltám újra
ijedezve.

— Ugyan mit ijedezél? Csak nem
félsz még most is tőle.

— De igen félek.

— Gyönyörű vitéz vagy! Hiszen
látod, hogy már egészen kihült.

Az igaz, hogy a vas nem volt többé
izzó vörös, de már hiába, én meg voltam
ijedve és nem bíztam benne. Évike ne-
vetve nyújtá felém.

— No fogd meg! Meglásd, már nem meleg.

— Oh köszönöm, nem akarom megpróbálni, inkább elhiszem.

NINCSEN SEMMI BAJOM! RIÁLTÁ ÉVIKE IJEDTEN. (Lásd a 14 lapon.)

— Mert gyáva vagy. Szép katonalesz belőled. Én leány létemre sem félek, nézz ide!

Felgyűrte ruhája ujját és erősen odanyomta a vasat fehér, puha karjára. Gyorsan elkapta aztán és fölsziszszent, de

amint tekintete reám esett, elhallgatott és a harapó-fogót hirtelen eldobva, az ablakhoz sietett. Mégsem mehetett olyan gyorsan, hogy észre ne vegyem, mily fájdalmasan rángatózik arca; sőt mintha könyösebb is csurrant volna ki a szemeiből. Talán mégis megégette a forró vas.

Nem voltam kárörvendő s részvétellel siettem Évike után.

— Évikém, talán megégetted magadat? kérdém.

— Mi jut eszedbe! Mondtam, hogy az a vas már nem is meleg.

— Mutasd a karodat.

— Eh, ne alkalmatlankodjál.

Nem tudtam, hányadán van s nem értem rá, hogy faggassam, mert épen ekkor belépett Katinka néni. Ujjongva mentünk eléje s előbbi apró bajainkat, csinyeinket csakhamar elfelejtettük. Már legalább én és Károly. Évikének mintha valami baja lett volna, szokatlanul csöndes volt; de ez nem tűnt fel, mert a néni jelenlétében mindig igen illedelmesek voltunk. Most is megsélt nekünk, aztán játszott velünk, végre aztán zongorázott is. Egyszer így szólt:

— Most játszom egy vig darabot, ti meg táncoljatok, gyerekek.

De Évike nem akart. Ha jobban ügyeltünk volna rá, persze felötlött volna rendkívüli halaványsága. A nénike biztatta, Károly pedig aztán hirtelen karon ragadta, hogy tánczra vigye.

Ebben a pillanatban Évike oly megrendítő sikoltásra fakadt, hogy mindnyájan összerezentünk s még inkább csodálkoztunk, mikor Évike szinte reszkető hangon kiáltá:

— Ne nyulj a karomhoz.

— De Évikém, mi lelt? kérdé a néni. Hiszen az lehetetlen, hogy Károly oly rettenetesen megszorította volna karodat, hogy akkorát sikolt! Ilyen nagy leánytól efféle már igazán nem illik. Menj, haragszom reád.

Évike nem felelt, hanem rég elfojtott zokogása végre kitört. Fájdalmasan jajgatott, aztán hirtelen fölkerekedett és kifutott.

Mindenki csodálkozva nézett utána. Mi lehetett? Mamánk és a néni is eleinte szeszélyeskedésnek, makranczoskodásnak hitték, de végre nekem eszembe jutott valami.

— Hátha Évike mégis nagyon megégette magát s ez fáj neki? És Károly épen ott találta megfogni?

Eleinte persze nem értették, de én lassanként úgy a hogy elmondtam mi történt.

— Oh, most már értem, szólt a néni.

Fölkelt és Évike után sietett. Évike ott feküdt az ágyán és kinosan vergődött, jajgatott. Mikor Katinka néni belépett, Évike elhallgatott.

— Te meggondolatlan, bohó gyermek! mondá a néni. Mutasd a karodat.

— Nem, nem! Nincsen semmi bajom! kiáltá Évike ijedten. (Lásd a képet a 13. lapon.)

— Mindent tudok, mondá a néni nyugodtan. Lásd kedvesem, ha jól meggondolod, be fogod látni, hogy kétszeresen hibáztál és nagy bajt okoztál. Azt hitted, hogy a pajkosság, hősködés igazán bátorság és megégetted karodat. Ni milyen csunya seb van rajta! Azután meg

el akartad titkolni csupa makaességből, hogy ne kelljen megvallanod tévedésedet. Ugy-é, megszenvedtél érte!

Ez alatt már mindnyájan ott voltunk Évike körül, ki nem daczoskodott és nem hetvenkedett többé. Nem is tehetta, mert sebe ekkor már szörnyen gyötörte.

Több napig ágyban kellett feküdnie. Ha rögtön azután, hogy megégette a karját, siet a mamához, talán hamar tul-esett volna a bajon; de a seb több órán át igen elmérgesedett, s az orvosnak és jó mamánknak nagy gondjukba került, míg Évike végre egészen helyre állott. Karján most is nagy vörös folt mutatja az égés helyét, de nem is felejtette el Évike soha többé a harapó-fogót.

KUTYA-FOGAT AZ ÉSZAKI SARKVIDÉKEN.

(Képpel a 8-9. lapokon)

MINDNYÁJAN tudjátok s bizonyosan már sokat olvastatok róla, milyen hű kísé-
rője az embernek a kutya. Sokféle módon szolgál nekünk e derék, okos állat: őrzi a nyáját és a házat, a vadásznak megkeresi a vadat, védi a gazdáját, vízből, hó alól előhossa azokat, kik szerencsétlenül jártak. És elkíséri az embert a forró ég-hajlat s a zordon északi sark tájain oda is, a hol már semmiféle más házi állat meg nem él.

A tudósoknak, utasoknak, kik az északi sarkvidéknek még eddig ismeretlen tájait kutatják, szintén olyan nagy szükségök van kutyákra, hogy ezek nélkül jóformán utra sem indulhatnak. Nehéz, veszedelmes utazás az, és már sok derék, bátor férfi veszett oda. Hajón indulnak, kiszámítva, hogy akkor érjenek föl oda a sarkvidékre, mikor ott nyár van. De az a nyár ott csak pár hétig tart és csak annyiból áll, hogy a vékonyabb jég elolvad, a hajó előre juthat. A nagy jéghe-

gyek megmaradnak s a föld kopár, nem terem semmit. És alig ért oda a hajó, már megint kezdődik a csikorgó tél, a tenger befagy és a hajó mindenestől oda reked a jég közé.

Ettől azonban a bátor hajósok nem ijednek meg, előre számítottak reá. Mikor már köröskörül csupa jég minden, akkor a hajóról kirándulásokat rendeznek a vidék kikutására, még pedig nemcsak egy-két órányira. Hetekig mennek olyan tájakon, a hol a jegen, havon kívül egyéb nincs és jeges medvén kívül élő lény nem jár. Az iránytű biztosítja őket, hogy visszatalálnak majd a hajóhoz, a kegyetlen hideg ellen pedig jó meleg ruhát öltenek. De olyan nagy utra sok eleséget is kell magukkal vinni, aztán meg sátrakat, hogy éjszakára pihenő helyök legyen és csónakokat is, hogyha valahol szakadás van a jégen, átkelhessenek. Ezt azonban nehéz ruhában nem bírnák czipelni, tehát szánkára rakják és kutyákat fognak be.

Kutyák nélkül utra sem indulhatnának s kutya helyett más állatot e célra nem használhatnak. Ló, ökör ott meg nem él és nem is tenne szolgálatot, mert elsüllyedne a sokszor ölnyi magas hóba, míg a kutya könnyedén végig szalad a havon, a lónak, ökörnek nem is tudnának mit enni adni, míg a kutya beéri holmi hulladékkal, a tengerből kifogott hallal s a legkeményebb hideget is elviseli. Egy-egy kutya persze nem bír annyit terhet, mint a ló vagy ökör; de befognak a szán elé nyolcz tíz kutyát s ezek vig csaholással vágatnak előre.

Még így is sok fáradsággal jár az ilyen kirándulás, sokszor jutnak olyan jégtorlaszhoz, melyen a szán keresztül nem mehet. Ekkor előveszik a csákányokat és utat törnek a torlaszon. Ilyen helyeken a kutyufogat persze nem bírná keresztül vonszolni a nagy terheket s az embereknek is segíteni kell, míg végre ismét sik jégre értek.

A hó-görgeteg.

A LAJOSKA, ott a hó,
Lehajol,
S csak egyedül
A hó puha pihéibül
Kicsi lapdát gyumaszol.
S ez ugyancsak
Kemény lett mint a barack-mag.
S hogy a hóba bevágja,
Csak úgy tapad hozzája.
A lapdácska már nagyobb lett.
Még ekkorát nem görgetett.

Hederinti, fordítgatja,
Mind nagyobbra nő a lapda,
A gombócznál vastagabb.
De most jött a hadd el hadd!
Hogy nagy gömbbé kerikíti,
Magas partnak hengeríti:
Fogyui kezd ám mind egyre
A Lajoska ereje.
S még fül sem ért a hegyre —
Egyszerre
O, ó, ó!
Meglődül a hógolyó,
S gyorsabban mint őt Lajoska
Hengeríté fölfelé:
Ő görditi az árokba
Lajoskánkat lefelé.

De hát oda se neki!
A vitéz azt neveti.

Jótékonyság.

A szegény gyermek-kórház javára adakoztak még:

Szerényi Anna 50 kr., Farkas Pál 1 frt.,
Farkas Géza 1 frt., Svastics Ella 2 frt., László
Berta 1 frt. 20 kr., Reiter Gyula, Jenő és
Vilmos 1 frt., Baumgarten testvérek 50 kr.,
Nagy Lujza 50 kr., Badzény Elek és Viktor
2 frt., ifj. Szöllösy Ernő 40 kr., Adler Er-
nesztin gyűjtése: 3 frt 55 kr., Liphay Ilma
1 frt., Silbersdorf Ferencz 2 frt., Kari Aranka
és Lajos 1 frt. 2 kr., Gottheim Mariska 60
kr., Belus Camilla és Alice 2 frt 20 kr.,
Obetko Anna, Pepi és Misi 3 frt., Tóth Matild
és Arisztid 1 frt., Péch Irén 50 kr., Csiky
Ilona és Jenő 50 kr., Deutsch Helén és Ignác
1 frt., Blau Áron 1 frt., Groszmann nővérek
1 frt., Tóth Mariska és Kamilla 1 frt., Kozma
Gyula 1 frt., Pákh Vilma 2 frt., Pákh Ma-
rika 1 frt. — A már eddig kimutatott 847 frt
82 krral együtt összesen: 881 frt. 29 kr.

Az Ég áldása legyen a kegyes kis
adakozókon.

Forgó bácsi.

*

HELYREIGAZÍTÁS.

A XXIII. kötet 27. számának »Jótékonyság«
rovatában két adakozó kis olvasó nevébe sajtóhi-
ba csusszant be. Ehez képest: Sternberg Alfréd h.
Steinberg, és Löwenstein Adél h. Löwensohn
olvasandó.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, Barátok-tere 3-ik sz., Athenaeum-épület.
Budapest, 1883. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.